

for que al Japó, qual país amb prou feines conexia la medicina científica quan aparegué a Espanya la legislació vigent.

I això passa, Excm. Sr., perquè la veu de la raó amb que la classe mèdica demanava tutela per a la salut del poble fou ofegada sempre pels crits estridents de quins laboraven en pro de anhels personals; perquè els Senadors i Diputats, a servei en la seva immensa majoria dels partits polítics que els otorgaren llurs altes representacions, estigueren mancats de independència, si és que tenien capacitat, per a plantejar altres problemes que almenys fossin de transcendència, sinó aquells la resolució dels quals importava als particulars interessos del grup que els hi otorgà la investidura; perquè per a aconseguir el poder, per a exercir-lo capriciosament, per a perdurar en ell, importava prescindir dels que per llur intel·lectualitat, la seva cultura específica i el sacerdocí que exerceixen, haurien tractat d'orientar l'actuació dels Governos en sentit molt oposat al de la satisfacció de col·lectives o individuals concupiscències; perquè convenia no sentir els consells dels que, coneixedors de la biologia, haurien aportat valuoses dades al dret constituïent, assentant d'aquest modo els fonaments naturals de sàvies lleis, potser inconvenients per als directors de la governació tendenciosa que'l nostre país ha sofert.

Per a evitar aquests greus perills que, si no amenaçaven la existència del politicisme professional, havien de conspirar contra el seu engrandiment, la sanitat pública fou totalment desatessa, i els seus instruments, manejats, preterits o estrafets, segons convenia als amos del retaule governamental.

Per això es forjaren en gran part els alts organismes cridats a implantar i sostenir un savi règim sanitari amb amics, correligionaris o incondicionals agradors que, si eren addictes als seus *Mecenes*, no ho eren tant a la ciència, en la representació dels quals escalaven les alçàries; i, cedint naturalment a la humana flaqueza, abans hagueren de sotmetre's a exigències del potent protector que atendre a la implantació de la higiene, sols profitosa per al benestar del ciutadà desconegut.

Per això també, a impulsos de la gràcia disfracada de justícia, es proveïren importants, si bé més secundaris càrrecs, que com resultat de concurs s'otorgaren a les habilitats electorals, al cacicat polític o a entrons familiars, postergant la probada suficiència, els meritíssims serveis i les excepcionals facultats; amb ço qual aquelles poques disposicions útils emanades dels centres directius, mal enteses, falsament interpretades i executades, si s'executaven, segons disposava el modern senyor feudal de la regió, perdien tota eficàcia, o, ço que era pitjor, treien contraproduents efectes.

Per això, aiximateix, es procurà amb decidit pro-

pòsit que'ls òrguens més modestos, però més necessaris de la Sanitat pública, els metges titulars continuessin subjectes, com esclaus de la gleba, a la terra de que són amos absoluts els cacics polítics.

D'aquesta manera es feren estèrils les sanes iniciatives d'aquells soferts funcionaris, perquè hagueren, generalment, d'oposar-se a consagrats abusos dels sota-oligarques de poble; i ara resultava impossible clausurar un safareig que, propietat de l'alcalde, es trobava situat aigües amunt de les consumides pel veïnat, o es multipliquen les plantacions d'arroç fora de llei, pesi a les repetides protestes del metge i als clams que acusaven una espantosa difusió del paludisme; ara es construïen cementiris, contra l'informe del pèrit, sobre parcel·les batudes pels vents regnants en direcció dels poblats, o es sospenia «a fortiori» la vacunació en llocs on existia la verola.

I això, Excm. Sr., havia d'ésser tolerat pels professors, o havien de resignar-se a no cobrar l'import de les titulars mentres els cacics rurals disposessin dels Municipis, col·locant-los davant d'aïtae problema en la vergonyosa i trista condició de perdre el pa dels seus fills o de mancar al sacratíssim deure imposat per la noble professió que exerceixen.

No obstant això, la classe mèdica, aixís despreciada, desatessa i dolorida, sapigué conservar intacta el seu esperit de sacrifici, i ni per un moment es sentí escèptica en l'exercici del seu sagrat ministeri, al que s'entregà entusiasta sense escatimar esforços ni regatejar fadigues quan alguna epidèmia assoladora envai el nostre país.

Bé ho demostra ço ocorregut a l'apareixer la grip mortífera de l'any 1918. Durant aquesta els més il·lustres mestres, els savis més eminents, els doctors de més enlairada categoria científica i social, abandonaren llurs clíniques particulars i oblidaren llurs clientele d'especialistes per a acudir als hospitals d'epidemiats; els professors de la Beneficència Provincial, General i Municipal instauraren per pròpia voluntat dobles guardes permanents, els professors rurals no es donaren repòs, robant hores al descans per a atendre a les víctimes de la epidèmia, i els metges lliures, exemps de tota altra obligació que la imposada per la seva consciència honorada, assistiren nit i dia, sense esperança quasi sempre de la més petita recompensa, a rics i a pobres, a amics i a estranys; amb ço que queda dit que tots els professionals, sense distinció de classes ni jerarquies, ofrenaren, heroica, silenciosa i desinteressadament, llur vida en pro de la dels seus conciutadans, pagant, com conseqüència, a la mort l'alt tribut que ella exigeix als qui intenten combatre-la.

Però aqueix exèrcit disciplinat i valent, aqueixa munió de lluitadors incansables no es constitueix